

De Wanowan

Postbus 25 - 5737 ZG Lieshout

Uitgave 83

25^e jaargang

Mei 2016

Van de voorzitter,

Waar wij in het Zuiden in de maand september onze bevrijding vieren doet Nederland dat in mei. Via de televisie zijn we er al op voorbereid dat 4 mei de dag is waarop we aan alle oorlogsslachtoffers denken. Vanaf zes uur 's avonds tot even over negen worden we verzocht onze driekleur half stok te hebben. We zijn dan in de ban van onze bevrijding. Je denkt dat iedereen meeleeft. Velen gaan naar een Kerkdienst, lopen met de harmonie en een gilde mee naar een monument om even twee minuten stil te staan, in gedachte verzonken, de dagen van 1944 de revue te laten passeren. Als je de oorlog meegemaakt hebt is dat niet moeilijk. Net zo min als spontaan de vlag hijsen. Toch was ik getroffen door het kleine aantal huizen waar de driekleur wapperde. Moet je de dagen van 1944 zelf hebben meegemaakt om het vlagvertoon van binnen te voelen? Vlaggen die vier jaar niet getoond mochten worden. Mensen hadden ze goed opgeborgen tijdens de oorlogsdagen om die weer trots te tonen als de Duitsers verslagen zouden zijn. Ze hingen er massaal op 17 en 18 september. Op sommige plaatsen moesten ze meteen naar binnengehaald worden toen men vreesde dat de Duitsers terugkwamen en wraak zouden nemen. De stichting "Nationaal Comité 4 en 5 Mei" wil dat we de Vrijheid Doorgeven. Voor de ouderen onder ons is dat vanzelfsprekend. Je kunt er niet omheen. Alle TV zenders toonden beelden van de bevrijding, van het verzet, van de verschrikkelijke concentratie kampen. We wisten van Kamp Vught, een angstaanjagende gevangenis waar jongens uit het verzet naar toe gebracht werden, onmenselijk behandeld werden door de bezetter om achter informatie te komen. Ja, we kenden de angst...en dan is de bevrijding iets meer dan alleen een groot feest. Het is echt een bevrijding van een angstige tijd.

Mooi dat Frans |Kortie ooit het initiatief nam om onze dankbaarheid te bundelen in onze Vereniging, zodat we gezamenlijk vriendschappen konden sluiten. Nu vijftig jaar geleden. We zullen dat in September extra herinneren. Omdat 18 september op een Zondag valt en Eindhoven dan het grote defilé houdt zijn wij in goed overleg met onze kransleggingen uitgeweken naar Vrijdag 16 september. In 1944 leek Eindhoven een beetje op de vieringen van Kampioenschappen nu. Dat moeten we zo houden.....Toch maar de vlag uitsteken.

Thieu van Luyt
Voorzitter

We weten echt niet alles....

In de twaalfde Ronde bezochten we Texel. Je gaat er met de boot naar toe en hebt dan echt zo'n vakantie idee. We hebben steeds geprobeerd om tijdens die Rondes in ieder geval iets van de oorlog terug te halen. In deze laatste Ronde zagen we het verzetsmuseum in Amsterdam. Veel van de deelnemers hadden er geen erg in dat we op Texel ook nog een stukje oorlogsgeschiedenis zouden meekrijgen. Ecomare was een grote attractie, stonden we allemaal vol bewondering te kijken naar het voeden van de zeehonden. We reden over het hele eiland van Zuid tot Noord, waren geïnteresseerd in het vliegveld waar sportparachutisten actief waren. In het fraaie museum van de luchtvaart leerden we dat de "zwarte doos" met de laatste vluchtgegevens "rood" was.

Bij Oudeschild werden we naar de Georgische Erebegraafplaats gewezen. Wie van ons wist eigenlijk iets van de oorlogshandelingen die plaatsvonden nadat Nederland officieel bevrijd

was. Wat wisten we eigenlijk van deze Russen? Nu weten we dat Georgië misschien helemaal niet Rusland is. De Georgiërs die krijgsgevangenen werden vochten wel tegen de Duitsers die hun land overvielen, maar waren met gemengde gevoelens Russen. Immers ze werden door Moskou ingelijfd. In plaats van in een krijgsgevangenen kamp opgesloten te worden konden deze mannen dienst nemen in het Duitse leger.... min of meer

vrijwillig. De leefomstandigheden waren dan heel wat gunstiger. De 800 Georgiërs samen met 400 Duitsers vormden het bezettingsleger van Texel. In april kwamen de Georgiërs in opstand en vermoorden honderden Duitsers in de hoop het eiland in handen te krijgen. Toen op 5 mei Duitsland capituleerde was Nederland vrij, maar dat gold niet voor Texel. Daar werd hevig doorgevochten tot op 22 mei de Canadezen kwamen. Van de 800 Georgiërs keerden er slechts 228 terug naar hun thuis. We bezochten het fraai aangelegde kerkhof. ...nee we weten echt niet alles.

Onze Sinaasappel man uit Florida

Wie kent hem nog? *De sinaasappelman*, die op de *Snow Bird reunion* van Kissimmee drie of vier keer op en neer reed met zijn auto vol sinaasappels en grapefruit om ze aldaar uit te delen. Richard (Dick) Turner, B company-1^e batalion-506. Helaas is hij enige jaren geleden overleden.

Maar ook zijn boomgaard is er niet meer! Verwoest door een klein kevertje, dat (met opzet?) vanuit Afrika overgekomen is. Florida, ooit sinaasappel country bij uitstek, is deze fruitteelt kwijt. De sinaasappelbomen van Dick worden geroid en er komen drie bedrijven en 23 villa's op zijn terrein. Gelukkig blijft er nog een royaal perceel voor zijn mooie huis over. Maar zijn weduwe, Edith, en dochter, Sondra moeten helaas inboeten op hun vrijheid.

We werden door de dames vorstelijk ontvangen met een royale lunch waarna een levendige discussie volgde over allerlei politieke en Europese onderwerpen. Edith nu 89 jaar, is nog heel goed bij de tijd.

Ik was niet alleen. Samen met twee vrienden, die veel van "War-Birds" weten, (vliegtuigen uit de 2^e wereldoorlog). We brachten o.a. een bezoek aan Tom Reilly, Douglas (Georgia). Deze man bouwt, samen met een paar monteurs, vliegtuigen uit WWII terug, met behulp van oude, verroeste en verwrongen brokstukken en oude tekeningen. Alle onderdelen worden met de grootste precisie opnieuw gemaakt. De kleinste vliegtuigfabriek van de hele wereld! Niet groter dan een Nissen-hut. Hij

bouwde ooit een B17- bommenwerper na en is nu al 7 jaar bezig om een Twin-Mustang te bouwen. De Mustang was het Amerikaanse jachtvliegtuig, zeg maar vergelijkbaar met de Engelse Spitfire. Er zijn vele duizenden Mustangs gemaakt, o.a. om bommenwerpers richting Duitsland te beschermen tegen Duitse jagers. Maar om de luchtaanvallen op Japan op te voeren, had men bommenwerpers nodig met een groter bereik dan de B17. Dat werd de B29, bekend om de atoom aanval op Japan. (opm: er vliegt nog één B29 en een tweede wordt gebouwd door de Confederate Airways) Maar goed, de Mustang had ook geen voldoende bereik om de B29 te begeleiden en zo ontstond het idee van de Twin-Mustang, waarbij twee Mustangs samen werden gebouwd tot één vliegtuig, door de rechter vleugel van het ene vliegtuig te verbinden met de linkervleugel van het andere vliegtuig (simpel gezegd). De Twin-Mustang (F-82) kon meer brandstof meenemen en had daardoor een groter bereik (ca 8100 km). Ze zijn ook ingezet in Korea. De 2e piloot werd vervangen door een radaroperator. Er zijn er 225 stuks van gebouwd en het is dan ook heel bijzonder dat 70 jaar later nog brokstukken en onderdelen gevonden zijn. Volgend jaar hoopt men met de proefvluchten te beginnen.

De B-29 is na de oorlog door PanAm gebruikt als civiel vliegtuig om rond de wereld te vliegen.

Zowel het bezoek aan Edith Turner als aan Tom Reilly waren de hoogte punten uit een hele fijne vakantie, waarbij we iedere dag iets bijzonders deden. Tel daarbij het goede weer, het lekkere eten, de vriendelijke mensen en de prettige reisgenoten: het was geweldig!

Jacob Brussee

We brachten onze stem uit

Mede dank zij uw inbreng bij de stemming voor de BankGiro Loterij Museumprijs is de prijs van € 100 000,- toegekend aan het Nationaal Monument Kamp Vught! Fantastisch!

De andere twee genomineerde musea waren: het Nationaal Militair Museum in Soest en het Amsterdamse Verzetsmuseum.

Die leden die met ons mee gingen op de Twaalfde en laatste ronde , in 2010, herinneren

ongetwijfeld ons bezoek aan dit mooie Amsterdamse museum. Daarna reden we door naar Texel, enkele dagen, waarna een afsluitend diner in Leeuwarden.

Omdat de doorgangskampen in Amersfoort en Westerbork de toestroom van gevangenen niet konden verwerken werd in 1942 begonnen met de opbouw van Kamp Vught. De Duitsers noemden het *Konzentrationslager Herzogenbusch*.

Kamp Vught was tijdens de Tweede Wereldoorlog het enige SS-concentratie-kamp buiten Duitsland en het door Duitsland geannexeerde gebied. Kamp Vught werd opgezet naar het model van andere kampen in nazi-Duitsland. Het kamp viel ook rechtstreeks onder commando van het SS-hoofdkantoor in Berlijn.

Toen de eerste uitgehongerde en afgebeulde gevangenen in januari 1943 uit Amersfoort aankwamen, was het kamp nog niet af. Dat mochten de gevangenen zelf afbouwen. De miserabele omstandigheden kostten in de eerste maanden al enige honderden mensen het leven. In totaal werden ruim 31.000 mensen tussen januari 1943 en september 1944 korte of langere tijd opgesloten in het kamp. Naast 12.000 joden zaten in Vught onder meer politieke gevangenen, verzetsstrijders, Sinti en Roma ('zigeuners'), Jehovah's getuigen, zwervers, zwarthandelaren, criminelen en gijzelaars. Van hen vonden zeker 749 kinderen, vrouwen en mannen in het kamp de dood door honger, ziekte en mishandeling. Van hen werden 329 gevangenen geëxecuteerd op de fusilladeplaats even buiten het kamp.

Elke gevangene kreeg een gekleurde driehoek op zijn of haar gevangenenpak. Joodse gevangenen kregen een gele driehoek, politieke gevangenen en verzets-strijders een rode, misdadigers een groene, en de 'criminelen' (illegale slachters en zwarthandelaren) een zwarte driehoek tenslotte homoseksuelen een roze driehoek.

In de latere oorlogsjaren werden de gevangenen verplicht om te werken voor de Duitse (oorlogs-)industrie. Kamp Vught beschikte daarom onder meer over een vliegtuigsloperij en werkplaatsen van Philips, waar producten als knijpkatten en radio's werden gemaakt. De vliegtuigwrakken werden per trein aangevoerd, over een spoorlijn die doorliep tot in het kamp. De fundering van deze spoorlijn is nog zichtbaar in de gracht, rechts van de gereconstrueerde barak. De directie van Philips besloot pas tot instelling van de werkplaats na lange aarzeling. Het lukte de leiding van Philips de situatie van de gevangenen die er werkten aanzienlijk te verbeteren, maar uiteindelijk kon het transport van de joden onder hen niet worden voorkomen.

In september 1944 werd het kamp ontruimd. Na de aankomst van de geallieerden kreeg het terrein vrijwel direct een nieuwe bestemming. Het leger nam delen van het complex in gebruik. Daarnaast werden delen van het kamp in gebruik genomen voor de internering van duizenden van collaboratie verdachte Nederlanders. Zij kregen spoedig gezelschap van nog eens duizenden uit het grensgebied geëvacueerde Duitsers. Tegenwoordig bevinden zich op het voormalige kampterrein – met een totale oppervlakte van 35 hectare – een penitentiaire inrichting, het Molukse woonoord Lunetten, twee kazernes en Nationaal Monument Kamp Vught

In 1986 is de stichting Nationaal Monument Kamp Vught opgericht. Dankzij de inspanningen van de stichting kon op een klein gedeelte van het voormalige kampterrein een Nationaal Monument worden gerealiseerd. Nationaal Monument Kamp Vught is op 18 april 1990 opengesteld voor het publiek door H.M. Koningin Beatrix.

Op deze historisch plek wordt de herinnering levend gehouden aan de geschiedenis van het kamp en de slachtoffers. In woord en beeld worden actuele vormen van vooroordelen, discriminatie en racisme getoond. Het beleidsplan 2011-2015 heeft het thema 'herdenken is nadenken'.

Meer informatie is natuurlijk te vinden op de website: www.nmkampvught.nl/historische-informatie

Zestig jaar getrouwd!

Onze medeleden **Gerrit en Maria van Eck- van der Zanden** uit Breugel zijn Zondag 29 mei zestig jaar getrouwd. Zowaar een hele tijd. Veel van onze Airborne vrienden kennen Gerrit en Maria. Ze hebben die dag een receptie van 15.00 uur – 16.30 uur in Brasserie Thermae . De brasserie bevindt zich op Thermaelaan 2 , 5694 PM Son en Breugel. Wilt U hen gaan feliciteren, U bent van harte welkom.

Op diezelfde Zondagmiddag om drie uur is in **Margraten** ook de herdenking ter gelegenheid van Memorial Day. Heel veel jaren gingen we daar met een busvol vrienden naar toe. Het was steeds een stichtende bijeenkomst. Iedereen had veel te denken als je zo over deze eindeloze begraafplaats loopt. Sinds twee jaar hebben we onze officiële deelname eraan gestopt. Wel nog heeft de secretaris plaatsbewijzen voor hen die op eigen gelegenheid naar Margraten willen reizen. De nazit die we in Stein hielden in het van der Valk hotel was steeds erg gezellig en het vertrek vandaar stond altijd onder druk. We hadden altijd wat langer willen blijven zitten in een aangenaam onder elkaar zijn.

De penningmeester aan het woord

In onze vorige Wanowan vroegen we U om de contributie voor 2016 over te maken. Vriendelijk bedankt aan al diegenen die dat inmiddels deden. Er blijven nog wel veel leden achter die we graag herinneren aan de tien Euro voor 2016.

Het rekeningnummer van de Vereniging van Airborne vrienden is:

NL 81 INGB 000 18 51 650 – alvast bedankt.

Op 3 december 2015 is mevrouw **C. van de Meerakker** uit Schijndel overleden. We kregen het bericht onlangs binnen. Namens de leden condoleren we de familie van harte.